

саморегуляцію особистості. Орієнтуючись на досвід передових країн, потрібно забезпечити єдність мотивації навчання, бажання реалізувати свої знання і вміння.

За період навчання студенти агроуніверситетів мають освоїти величезну кількість знань, скласти безліч заліків та іспитів, навчитись самостійно виконувати різні технологічні прийоми. Це неабияка праця, це праця на кінцевий результат – всебічний розвиток і фахову досконалість. З цією метою для себе і для студентів слід сформулювати кінцевий результат з кожної дисципліни, розбудити у молоді інтерес, внутрішні потреби до поставленої мети. А тому наша діяльність нині потребує глибокого переосмислення відношення педагога щодо творчого навчання, навчання культури суджень і дискусій. Лише за такого підходу ми зможемо побачити наших вихованців мудрими керівниками, технологами, високогуманними людьми.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Костюченко Т.М. Формування здоров'я збережувальної компетентності як провідна стратегія університетської освіти в транзитивному суспільстві. *Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка*. Серія: Педагогічні науки. 2016. № 6 (303) жовтень, 2016. Ч. I. С. 30–37.

2. Хуторской А.В. Ключевые компетенции как компонент личностно-ориентированной парадигмы образования. *Народное образование*. 2013. № 2. С. 58–64.

УДК 338.43: 636.4.082 (477)

ХАХУЛА Б.В., аспірант

Білоцерківський національний аграрний університет

ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНІ ЗАСАДИ СЕЛЕКЦІЙНО-ПЛЕМІННОЇ РОБОТИ В СВИНАРСТВІ УКРАЇНИ

У роботі розглядаються проблеми розвитку племінного свинарства в Україні як основи функціонування ефективного товарного виробництва. Встановлено, що ефективність селекційно-племінної роботи в свинарстві залежить від комплексної взаємодії ряду організаційно-економічних і технологічних чинників. Доведено, що з метою створення стійкої вітчизняної племінної бази, підвищення ефективності селекційно-племінної роботи в свинарстві необхідне вдосконалення системи державної підтримки племінного свинарства.

Ключові слова: племінне свинарство, селекційно-племінна робота, конкурентоспроможне виробництво, імпорт племінної продукції.

Нині свинарство є однією з галузей аграрного сектору, що найбільш динамічно розвивається. Тому сільськогосподарські підприємства – виробники продукції свинарства поряд з виробниками продукції птахівництва стали основними вітчизняними постачальниками м'яса на внутрішній ринок. У силу загострення зовнішньоекономічних чинників перед галуззю поставлено завдання подальшого збільшення виробництва продукції свинарства й зниження

залежності внутрішнього м'ясного ринку від імпорту продуктів забою сільськогосподарських тварин та птиці [2].

Ефективність селекційно-плеємної роботи в свинарстві залежить від комплексної взаємодії ряду організаційно-економічних і технологічних чинників. У свою чергу використання досягнень сучасної селекції дозволяє істотно поліпшити репродуктивні здібності маточного стада й збільшити швидкість росту в одержуваного від них молодняку, тим самим значно скоротити виробничі площі свинокомплексів, знизити собівартість приростів свиней та збільшити випуск готової продукції. Тому цілеспрямоване використання генетичних ресурсів підприємства відповідно до плану плеємної роботи, спрямоване на максимальну реалізацію продуктивного потенціалу тварин, приводить до підвищення рентабельності виробництва свинини, знижує термін окупності інвестиційних вкладень та робить галузь більш стійкою до прояву кризових явищ в економіці.

Вплив плеємних господарств на підвищення продуктивності і якості тварин залежить від рівня плеємної роботи та генетичного потенціалу продуктивності поголів'я безпосередньо в суб'єктах господарювання, обсягів продажу висококласного матеріалу в товарних господарствах, широкого використання виробників висококласних порід підприємствами зі штучного осіменіння, наявності стійких кооперативних та інтеграційних зв'язків. Значення мають економічні відносини при виробництві та реалізації плеємної продукції [1, с. 14]: плеємний завод–плеємний репродуктор–підприємство зі штучного осіменіння–товарне господарство.

Основним завданням, яке успішно вирішує в усьому світі сучасна генетика, є отримання якомога більше високоякісної продукції з найменшими ресурсними витратами.

При наявності сучасної генетики й використанні її в найближчій перспективі (при забезпеченні виробництва всіма необхідними ресурсами) очікується наступний результат: знижується обсяг капітальних вкладень, особливо в будівництво і обладнання; знижується обсяг експлуатаційних витрат, кількість споживаних енергоресурсів; знижуються витрати на корми; знижуються витрати на засоби захисту тварин; знижуються витрати на утилізацію біологічних відходів (гній); збільшується обсяг виробленої продукції, в т.ч. на одиницю витрачених ресурсів; покращується якість виробленої продукції; знижується екологічне навантаження; значно підвищується загальна економічна ефективність виробництва продукції свинарства.

За останні кілька років на територію України було завезено чистопородне і гібридне поголів'я багатьох світових генетичних компаній, що позначилося на загальному поліпшенні виробничих показників вітчизняних підприємств – виробників продукції свинарства.

На нашу думку, створення системи переведення галузі вітчизняного свинарства на високопродуктивну генетику з виокремленням за структурної спеціалізації підприємств за плеємними і товарними характеристиками

дозволить в стислі терміни вивести досліджувану галузь на інноваційний шлях розвитку.

При цьому доступ імпортової сучасної генетики на ринок вітчизняного свинарства має суворо контролюватися державними органами; дозвіл на імпорт племінної продукції має видаватися за умови, якщо племінна цінність імпортованої племінної продукції підтверджена визнанням в Україні племінним свідоцтвом від генетичних світових компаній, рекомендованих племінною інспекцією.

З метою вирішення завдань, виходячи з нинішньої складної ситуації, керівникам і фахівцям, що працюють у сфері племінного свинарства, необхідно зосередити увагу на виконання наступних заходів:

- проводити й удосконалювати селекційну роботу на «нуклеус» у напрямку тривалого (не менше п'яти поколінь) розведення свиней за принципом закритої популяції та створення спеціалізованих заводських ліній і типів без використання інбридингу;

- впровадити в практику селекційної роботи сучасні більш ефективні та інноваційні методи розведення і селекції з використанням генетичних, біотехнологічних та інформаційних методів. Їх можна використовувати не тільки для підтвердження достовірності походження і виявлення генетичних аномалій, але й здійснювати всеосяжний генетичний моніторинг стад, контролювати та направляти селекційні процеси;

- за рахунок належної роботи племінних репродукторів підвищити ефективність використання методу гібридизації в свинарстві. Підняти його рівень з міжпородної до міжлінійної і породно-лінійної гібридизації шляхом створення поєднаних на ефект гетерозису вітчизняних спеціалізованих ліній і порід та поширення генетичного матеріалу в промислових господарствах – виробників продукції свинарства;

- підвищити економічну ефективність свинарства за рахунок посилення селекції на життєздатність і стійкість до різних, в тому числі й інфекційних захворювань приплоду свиней і підсвинків;

- з метою створення стійкої вітчизняної племінної бази, підвищення ефективності селекційно-племінної роботи в свинарстві назріла необхідність вдосконалення системи державної підтримки племінного свинарства. Основним напрямом такого удосконалення має бути цільове використання фінансових коштів на конкретні селекційні заходи з урахуванням результатів їх виконання.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Шпичак О. М., Боднар О. В., Пашко С. О. Цінова ситуація на ринках продукції тваринництва в Україні. Київ : ННЦ «ІАЕ», 2017. 52 с.
2. Спільний проект технічної допомоги ФАО/ЄБРР: «Україна: пом'якшення ризику та покращення обізнаності про Африканську чуму свиней – фаза II придбання обладнання». URL:<http://www.asf.vet.ua/index.php/purpose-project/about-asf/198-vypadky-achs-v-ukraini-z-2012-roku>. (дата звернення: 7.04.2019).